

WOJSKOWY INSTYTUT MEDYCYNY LOTNICZEJ

Zakład Psychologii Lotniczej

Badania Kandydatów do WSOSP

Przedstawiamy Państwu krótki przewodnik dotyczący badań psychologicznych prowadzonych w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej w ramach badań lotniczo-lekarskich Kandydatów do Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych.

Jeżeli ubiegasz się o przyjęcia na studia wojskowe do WSOSP, zastanawiasz się zapewne (lub masz takie informacje od znajomych), co czeka Cię podczas badań specjalistycznych w Wojskowym Instytucie Medycyny Lotniczej. Badania psychologiczne są tylko jednym, choć dosyć istotnym aspektem całościowych badań lekarskich, ale dla wielu z Kandydatów mogą to być pierwsze w życiu badania na tak szczegółowym poziomie, zarówno pod względem liczby, jak i różnorodności wykonywanych testów.

Jaka jest procedura tych badań?

Podczas badań prowadzonych w Zakładzie Psychologii Lotniczej WIML, każdy z Kandydatów bierze udział w testach, których celem jest opis trzech podstawowych obszarów jego funkcjonowania: struktury osobowości, funkcji poznawczych oraz sprawności psychomotorycznej. Wszystkie testy łącznie zajmują kilka godzin, nie są jednak realizowane w jednym bloku, ale z przerwami związanymi z wykonywaniem innych badań lekarskich podczas tygodniowego pobytu w WIML. Po skompletowaniu wszystkich wyników, każdy z wymienionych obszarów poddawany jest ocenie po czym – na podstawie tych ocen – przyznawana jest kategoria zdrowia (zgodnie z wytycznymi zawartymi w spisie metod badawczych i wskazówek diagnostycznych, zatwierdzonym przez Dyrektora WIML), stanowiąca podstawę do orzeczenia wydawanego przez Rejonową Wojskową Komisję Lotniczo-Lekarską. Każdy z trzech obszarów oceniany jest całościowo, tj. podstawą pozytywnej lub negatywnej oceny nigdy nie jest pojedynczy wskaźnik testowy, a cała „wiązka” wyników uzyskanych przez osobę badaną.

Czego dotyczą te trzy diagnozowane obszary?

Struktura osobowości

Podczas badań psychologicznych każdy z Kandydatów otrzyma do wypełnienia kilka kwestionariuszy, w których będzie musiał ocenić, na ile zawarte w nich stwierdzenia pasują do jego codziennego funkcjonowania oraz do tego, jak ocenia swoją osobę (np. „często bywam przygnębiony”, „zwykle wolę działać w grupie” itp.). Wyniki kwestionariuszy, a także informacje uzyskane podczas wywiadu z psychologiem stanowią dla nas podstawę do opisu struktury osobowości badanego. Pamiętaj, że nie ma czegoś takiego jak lepsza lub gorsza osobowość! Każdy sposób funkcjonowania ma swoje mocne i słabe strony, które ujawniają się w specyficznych warunkach i sytuacjach życiowych. Naszym celem jest ocena, na ile Twój sposób funkcjonowania może ułatwić lub utrudnić Ci „odnalezienie się” w tak specyficznych obszarach, jak na przykład zawód pilota wojskowego.

Funkcje poznawcze

To szeroki obszar, na który składają się takie elementy jak: pojemność pamięci, zdolność rozumowania logicznego, zdolność do koncentracji uwagi, sprawność oceny sytuacji i podejmowania decyzji oraz wiele innych specyficznych cech. Podczas badań Kandydatów interesują nas przede wszystkim pamięć i rozumowanie (jako cechy pozwalające przewidywać zdolność do szybkiego uczenia się i nabywania nowych umiejętności), a także specyficzne zdolności związane z oceną i analizą materiału wizualnego, gdyż wzrok jest podstawowym zmysłem, na którym opiera się funkcjonowanie pilota. Większość testów z tego obszaru będziesz wykonywać na komputerze, obserwując uważnie pojawiające się w polu widzenia elementy i reagując na nie za pomocą specjalnego panelu lub zaznaczając swoje odpowiedzi na ekranie.

W zawodach związanych z lotnictwem niezbędna jest umiejętność oceny sytuacji i podejmowania trafnych decyzji przy dużej presji czasu, dlatego też w większości testów liczy się zarówno szybkość, jak i dokładność działania, i w obu tych aspektach wykonanie testu powinno spełniać oczekiwane przez nas kryteria. To, czy „stawiasz” na szybkość czy na dokładność, zależy od Twoich indywidualnych preferencji, ważne jest jednak, by nawet w tym mniej priorytetowym obszarze wyniki mieściły się w granicach normy (więc wykonanie szybkie jest dobre tylko pod warunkiem, że dokładność nie spada poniżej akceptowalnego poziomu; z drugiej strony nawet perfekcyjna dokładność nie jest dobrym wynikiem, jeśli czas potrzebny do jej osiągnięcia wykracza poza akceptowalne granice). Ważna jest tu umiejętność samoregulacji – jeśli zadanie wydaje Ci się

łatwe, spróbuj robić je szybciej; jeśli czujesz, że zaczynasz popełniać błędy, zwolnij i pozwól sobie na dokładniejszą ocenę.

Sprawność psychomotoryczna

Ten obszar dotyczy zarówno szybkości reagowania, jak i umiejętności kontroli własnych reakcji w sytuacjach bardziej złożonych. Dotyczy też zdolności koordynowania ruchów na podstawie informacji wzrokowej, czyli koordynacji w pętli oko-ręka. Testy z tego obszaru będziesz wykonywać na specjalnych panelach komputerowych, wciskając przyciski w określonym tempie lub np. manipulując obiektem widocznym na ekranie za pomocą specjalnych drążków lub pokręteł. Podobnie jak w wielu testach z obszaru poznawczego, tu także niezbędna jest umiejętność szybkiej i prawidłowej oceny pojawiających się w otoczeniu bodźców, jednak dodatkowym elementem wpływającym na wynik testu jest sprawność na poziomie wykonania motorycznego, tj. szybkość i koordynacja ruchów rękoma czy nogami.

Czego możesz spodziewać się po wykonywanych testach?

Większość testów komputerowych jest zautomatyzowana, tj. przed właściwym testem będziesz mieć możliwość zapoznania się z instrukcją i wykonania kilku przykładowych zadań. Nasza (tj. personelu Zakładu Psychologii) ingerencja w tak skonstruowany test jest minimalna, dzięki czemu wszyscy Kandydaci mają zapewnione takie same warunki badania. Z drugiej strony, przy tak skonstruowanych testach na Tobie spoczywa odpowiedzialność za uważne zapoznanie się z instrukcją. Pamiętaj, by zawsze przeczytać ją bardzo uważnie, nawet, jeśli na pierwszy rzut oka wydaje Ci się, że wiesz, czego dotyczy test który masz wykonać. Prawidłowe zrozumienie instrukcji w wielu wypadkach jest kluczowe dla osiągnięcia pozytywnych wyników!

Pamiętaj też, że większość stosowanych przez nas testów to tzw. testy wykonaniowe. Oznacza to, że podczas badania nie jesteś tylko biernym uczestnikiem, ale musisz aktywnie starać się osiągnąć jak najlepszy wynik, wkładając w to swoją energię i zaangażowanie. Nie wystarczy po prostu „być” na badaniach, Twoim celem powinno być pokazanie maksimum swych możliwości. Stosowane przez nas testy cechują się zadowalającym poziomem rzetelności, co oznacza m. in., że u dobrze funkcjonującego człowieka czynniki sytuacyjne takie jak lekkie niewyspanie czy zmęczenie nie powinny w znaczącym stopniu wpływać na poziom wyników. Tym niemniej, zgłaszając się na badanie staraj się być wypoczęty, wyspany i ogólnie w dobrej kondycji psychofizycznej, bo tylko to pozwoli Ci w pełni skupić się na wykonywanych zadaniach.

Stosowane przez nas testy psychologiczne to narzędzia o uznanej, międzynarodowej renomie. Część z nich została w sposób profesjonalny zaadaptowana do polskich warunków przez Pracownię Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Większość testów komputerowych wchodzi zaś w skład Wiedeńskiego Systemu Testów i są to zadania powszechnie stosowane w wielu krajach europejskich w ramach badań z dziedziny psychologii transportu, w tym w selekcji i diagnozie personelu lotniczego cywilnego i wojskowego.

Kryteria ocen ustalone na potrzeby badań Kandydatów do WSOSP zostały wypracowane w oparciu o dokładną analizę wyników zbieranych od lat w Pracowni Psychologicznej WIML. Zwiększa to obiektywizm decyzji oraz gwarantuje porównywalne progi kryterialne dla kolejnych roczników Kandydatów. Należy też pamiętać, że ze względu na wysokie i bardzo specyficzne wymagania pod względem sprawności poznawczej i motorycznej kryteria te są ustawione dosyć wysoko w porównaniu z normami ogólnopolskimi. Jeśli więc nawet uzyskasz wyniki poniżej tych kryteriów, nie musi to oznaczać, że Twoja sprawność jest niska w porównaniu z całą Twoją grupą rówieśników (np. licealistów) – brak predyspozycji do bycia pilotem nie oznacza, że będziesz mieć problemy także w innych obszarach zawodowych!

Na koniec...

Wszelkie uwagi i wątpliwości związane z badaniami zgłaszaj od razu pracownikom Pracowni – jesteśmy po to, by stworzyć Ci optymalne warunki umożliwiające ukończenie badań. Traktujemy wszystkich równie pozytywnie i nie faworyzujemy żadnego z Kandydatów. Nie pomagamy jednak w wykonywaniu testów – instrukcje są na tyle jasne i jednoznaczne, że nie powinieneś mieć żadnych wątpliwości, jeśli tylko uważnie je przeczytasz. Nie omawiamy też wyników testów w trakcie badań – o tym, jak sobie radzisz, dowiesz się dopiero po wykonaniu wszystkich testów i skompletowaniu pełnego zestawu wyników.

Pamiętaj równocześnie, że naszej ocenie podlegają wyłącznie efekty Twojej własnej pracy, a to, z jaką motywacją i z jakim zaangażowaniem przystąpisz do badań, zależy wyłącznie od Ciebie!

Wszystkim Kandydatom życzymy powodzenia !

Pracownicy Zakładu Psychologii Lotniczej WIML